

A synopsis of the Holarctic Avian Speciation Atlas

The purpose of this atlas is to map, with commentaries, the *breeding* distributions of the 2014 biological bird species of different biogeographical elements and origins which breed regularly entirely or partly within the Holarctic faunal area (the Palaearctic and Nearctic Regions of classical zoogeographers combined) from the arctic regions south to mid-Sahara, Arabia, Himalayas, west China, south Mexico with the Atlantic Islands and the ecological "islands" of the high montane areas of Taiwan and Chiapas/Guatemala. The atlas is intended as a contribution to better understanding of species evolution and the conservation of environments and gene pools.

The model for HASA is the two-volumed atlas of speciation in African birds (*Hall & Moreau* 1970, *Snow* [ed.] 1978) published by the British Museum (Natural History). Whilst the various national, state and provincial bird atlases of western Europe and North America are pure gridded distributional atlases without reference to relationships and evolutions of the taxa dealt with, HASA will not only map species by shading and symbols, but will also comment upon the ecologies and relationships of the species included and consider these in context of current understanding of the climatic and vegetational changes known to have been caused by the advances and retreats of the several Pleistocene glaciations. Morphologically distinct isolated populations are of paramount importance as these could represent stages in the speciation process.

As it is intended that this atlas should incorporate, as far as possible, the most recent data from museum and field studies with these obtained as efficiently as possible, the preparation work is split between data gathering from museum material, field records and published literature on the one hand and the actual map preparation with commentaries on the other hand. To facilitate data gathering, the entire Holarctic avifaunal area is divided into 306 areas grouped into three categories based upon the extent of ornithological knowledge available for each area. The data so gathered is passed on to specialists in different taxonomic groups who prepare the maps and write the accompanying commentaries.

Recruitment, on a *voluntary* basis, of area data collection organizers for areas and of taxonomic group specialists is now in progress; ten years work is envisaged to complete the maps and commentaries ready for publication by an academic or institutional publisher. This ten years' work will be an international effort with ornithologists taking part *as ornithologists* and not as representatives of institutions or organizations. An advisory committee guides and advises the Organizer/Editor who will work with an executive committee. HASA was formally launched in a round table discussion held on 19 August 1982 in Moscow during the XVIII International Ornithological Congress. HASA is independent of any other institution or organization except the Yorkshire Museum, York, England, which is supporting the expenditure involved in great amount of correspondence and stationery, but offers of funding participants' work will be welcomed and much appreciated.

All offers of participation and funding together with requests for further details should be addressed to:

November 1982

D. T. Lees-Smith,
Organizer/Editor HASA,
134th Avenue, Starbeck
Harrogate, North Yorkshire
HG1 4QF, England

F. Weick, 1980: Birds of Prey of the World

(Verlag Paul Parey, Hamburg and Berlin, 159. pp.)

Az utóbbi évtizedekben egymás után jelentek meg a jobbnál jobb madárhatározók, amelyek általában a teljességre törekedve mutatják be egy-egy földrész madárvilágát. Ebből a sorozatból magasan kiemelkedik *Friedhelm Weick* könyve, amely a Föld összes nappali ragadozómadarát mutatja be színes tablókön. A monumentális feladatot rendkívül ügyesen oldotta meg a szerző. A könyv első részében morfológiai és taxonómiai áttekintést ad a ragadozómadarokról, a másik felében 40 színes táblán 1144 képet közöl. Szükség esetén színvariációkat, juvenilis és adult alakokat külön is bemutat. Minden madarat azonos testhelyzetben – pihenőpózban, oldalról – ábrázol, és így a különböző alakok jól összehasonlíthatók egymással; bár egyes esetekben szükségszerűen elsikkadnak bizonyos faji differenciáló bélyegek. Minden fajhoz rövid leírást, elterjedési útmutatót és testméreteket is közöl. A könyv alakját tekintve túllépi a határozókönyvektől megszokott „zsebkönyv” méretet, de ennek ellenére könnyen kezelhető. A mű használhatóságát növeli kettős nyelvezete, ugyanis a szöveg egymás mellett németül és angolul is megtalálható. A könyv elkészítésében közreműködött a nemrégien elhunyt világhírű ragadozómadár-szakértő, a Kenyában élt *Leslie H. Brown* is. A könyv – bár röpképeket sajnos nem tartalmaz – mindenkinek ajánlható, aki érdeklődik a ragadozómadarak iránt.

Dr. Moskát Csaba

A. Moore, 1983: A Field Guide to the Warblers of Britain and Europe

(Oxford University Press, 145. pp.)

A szerző a terepen talán legnehezebben azonosítható énekesmadár-csoportról ad egy hasznos határozókönyvet. Az angol nyelvben „warbler”-nek nevezett csoportnak nincs pontos magyar megfelelője, a tágabb értelemben vett poszáta-féléket (poszáták, tücsökmadarak, nádiposzáta, gezek, füzikék, királykák) jelöli, amelyeket a rendszertan a *Sylviinae* alcsaládban egyesít. A két amerikai kontinenst kivéve csaknem az egész Földön honos alcsalád 305 fajából a könyv összesen 53-at tárgyal, amelyek a Palearktikum nyugati részében fészkelnek vagy időnként előfordulnak. A szerző jórészt saját tapasztalataira építve részletes leírást ad a különböző korú alakok tollazatáról, foglalkozik az elterjedéssel, a habitat preferenciával és az énekkel. Külön rámutat a hasonló fajokat elkülönítő bélyegekre. Nagyon zavaró viszont, hogy az elterjedési térképeken az országhatárok többsége fel van tüntetve, de nem mindegyik, többek között Magyarország és Ausztria sincs kettéválasztva. A térképeknél további pontatlanságok is tapasztalhatók, így pl. a halvány geze (*Hippolais pallida*) magyarországi fészkelőterülete nincs jelölve, ugyanakkor a bonelli füzike (*Phylloscopus bonelli*) tavaszi és őszi vonulási területét Magyarország déli részébe is berajzolták. A kötetet gazdagító rajzok és színes táblák *Bryon Wright* munkái.

Dr. Moskát Csaba

R. Berndt—W. Winkel, 1983: Öko-ornithologisches Glossarium. Ecoornithological Glossary

(Die Vogelwelt, Beiheft: 3. 79 pp. Duncker & Humboldt, Berlin 41)

A szerzők német és angol nyelven állították össze az ornitoökológia szakkifejezéseinek gyűjteményét, lexikális rövideggel, igen szellemes fogalmazással adva meg azok magyarázatát. A mű rendkívülien hasznos segédletet nyújt napjaink madártani irodalmának értelmezéséhez, ezért a magas beszerzési ár (30 DM) ellenére is érdemes e rövid terjedelmű kis munkát a madártan hivatásos és műkedvelő művelőinek megszerezni.

Dr. Sterbetz István

H. Schulz, 1985: Grundlagenforschung zur Biologie der Zwergtrappe (Tetrax tetrax)
(Braunschweig, 401 pp.)

A szerző 1980–1985 időközében Franciaországban és az Ibériai-félszigeten vizsgálta a kipuvtulás veszélyébe került reznek ökológiai és etológiai problémáit. Terjedelmes tanulmányában összefoglalót ad a faj teljes areáljában kialakult állományviszonyokról, taglalja a fogyatkozás problémáit, majd francia és portugál populációkon végzett kutatásainak eredményeivel mutat rá arra, hogy a faj megmentését ma már egyedül a spanyol és a portugál állomány megőrzésére lehet alapozni. A mű iskolapéldája a gyakorlati természetvédelem által mindenkor igényelt kutatói közreműködésnek, módszertani megoldását egyéb fajoknál is eredménnyel lehet alkalmazni.

Dr. Sterbetz István

H. Mikkola, 1983: Owls of Europe

(T. & A. D. Poyser, Calton, 397 pp.)

Az európai madártani irodalmat egy igen értékes könyvvel gazdagította a finn *Heimo Mikkola*. A könyv első részében a baglyok általános tulajdonságait tárgyalja, evolúciós, taxonómiai és anatómiai oldalról. A második fejezetben részletesen elemzi az Európában fészkelő 13 bagolyfajt, és kitér 4 észak-afrikai és közel-keleti fajra is. Külön értéke a munkának, hogy a taxonómiai és chorológiai leíráson kívül tárgyalja a viselkedést, a táplálékot és a költésbiológiai kérdéseket is. A témáról széles irodalmi áttekintést ad, és számos magyar publikációra is hivatkozik. A harmadik rész ökológiai összefüggéseket elemez, így pl. a táplálékkal való kapcsolatot, az ökológiai izolációs folyamatokat és a baglyok egymás közötti, ill. a baglyok és a nappali ragadozók közötti agressziót. A kötetet számos ábra, elterjedési térkép, több mint 70 fotó és *Ian Willis* csodálatos fekete-fehér és színes illusztrációi gazdagítják. Bizonyára nem tévedünk abban, hogy ez a mű hosszú ideig minden, baglyokkal kapcsolatos kutatás nélkülözhetetlen segédeszköze lesz.

Dr. Moskát Csaba

Bástyai Lóránt, 1982: All my Life, with Hunting Birds

(Életem, vadászmadarakkal. Neville Spearman, Suffolk. 256 pp.)

A Nagy-Britanniában élő szerző új könyvében összefoglalja az angol és a magyar solymászat történetét, majd részletesen ismerteti a solymászatra használt madárfajokat és alfajokat. Ezt követik a gyakorlati ismeretek, ahol pl. a betegségekről, károsodásokról és azok kezeléséről is jó összefoglalót kapunk. Röviden kitér a ragadozó madarak táplálkozására, „szerepükre a természetben”. Szót ejt a solymászat felhasználásának lehetőségéről a mezőgazdasági károkat okozó madarak riasztására. Végül élményeiből ad ízelítőt és mások tollából is közlétesz néhány írást olyan különlegességekről, mint a sasok vagy az izlandi sólyom. A könyv több adalékot tartalmaz a magyar ornitológia történetéhez is.

Nechay G.

Hans Salmen, 1982: Die Ornis Siebenbürgens — Beiträge zu einer Monographie der Vogelwelt dieses Landes I—II,

(Studia Transylvanica, 8/1 és 8/2. Böhlau Verlag, Köln – Wien. 956 pp.)

Az 1961-ben Linzben (Ausztria) elhunyt szerző, *Keve A.* által is átnézett, hátrahagyott kéziratát jelentette meg *H. Heltmann, W. Klemm* és *E. Schütz*. A monográfia a XVIII. sz.-ig visszamenőleg tartalmaz adatokat és részletes megfigyelésleírásokat is az Erdélyben előforduló madárfajokról. Különösen értékes a munka azok számára, akik régi, összehasonlító adatokat (pl. előfordulások vagy állományok nagysága) keresnek. Egyedülálló összefoglalót kaptunk Erdély madárfaunájáról, amit a sok adat ellenére, az egyéni tárgyalásmód és a forrásmunkákból származó idézetek érdekes olvasmánnyá is tesznek. A kiadók gondos munkáját dicséri a helységnevek azonosítását segítő névjegyzék és a kiegészített, 1045 tételt tartalmazó irodalomjegyzék.

Nechay G.

INDEX ALPHABETICUS AVIUM

- Acanthis cannabina* 26, 108, (110), 299, (304)
Acanthis flammea 26
Accipiter gentilis 23, 34, (45), 276—277, 279
Accipiter nisus 23, 276—277
Aerocephalus arundinaceus 25
Aerocephalus paludicola 25
Aerocephalus palustris 25, 38, (46)
Aerocephalus schoenobaenus 25, 38, (46), 268—269
Aerocephalus scirpaceus 25, 38, (46), 268
Aegithalos caudatus 25, 38, (46)
Alauda alpestris (286), (289)
Alauda arvensis 24, 108, (110), (239), 278—279
Alauda cristata 278—279
Alcedo atthis 24, 33—34, (45), 296, 298, (302), (304)
Anas acuta 23, 58, 60, 297, (303)
Anas boschas 274
Anas clypeata 23, 297, (303)
Anas crecca 58, 60, 63, 266, 292, (299)
Anas fera 280
Anas penelope 23, 59—60
Anas platyrhynchos 22—23, 34, 38, (43), (45—46), 57—60, 63, (64), 265—266, 275
Anas querquedula 23, 58, 60
Anas strepera 59—60
Anser albifrons 23, 33, (44), 58, 63, (66—67), 91, 276—277
Anser anser 23, 58, 63, (67), 91, 93, 297, (303)
Anser brachyrhynchus (67), 91—95, (95)
Anser cinereus 280
Anser domesticus 276
Anser erythropus 23, 33, (44), (67), (81—88), 88—89
Anser fabalis 23, 57—58, 63, (65—80), 91—92, (95), 264—265
Anser indicus (67)
- Anser neglectus* 93
Anthropoides virgo 292, (300)
Anthus campestris 299, (304)
Anthus pratensis 26
Anthus trivialis 26, 295, (301)
Apus apus 24, 37, (46), 298, (304)
Apus melba 298, (304)
Aquila chysaetos 266, 274
Aquila heliaca 275
Ardea cinerea 23, 33, (45), 263
Ardea minuta (286), (289)
Ardea nycticorax (286), (289)
Ardea purpurea 23, (286), (289)
Arenaria interpres 298, (303)
Asio otus 24, 38, (46)
Astur palumbarius 276, 278
Athene noctua 24, 37—38, (46—47), 267, 276, 298, (304)
Aythya ferina 23, 33, (45), 57, 59—60, 63, (64)
Aythya fuligula 23, 57, 59—60, 63, (64)
Aythya marila 57, 60—61
Aythya nyroca 23, 33, (45), 60—61
- Bombycilla garrulus* 26, 33, (44)
Botaurus stellaris 22—23, 33—34, (43), (45), 274—275, 280
Branta bernicla (77)
Branta leucopsis (67), 93
Branta ruficollis (67), (86), 291, (299)
Bubo bubo 24, 275
Bubo maximus 274
Bucephala clangula 23, 57, 59—63, (64)
Burhinus oedicnemus 24
Buteo buteo 23, 298, (304)
Buteo legopus 23, 33, (44), 266
Buteo rufinus 298, (304)
- Calandrella brachydactyla* 234
Calcarius lapponicus 298, (303)
Calidris alpina 24

- Calidris minuta* 24, 33, (44)
Caprimulgus europaeus 24, 34, (45)
Carduelis carduelis 26, 30, 37, (44), (46),
 269, 298—299, (303—304)
Carduelis chloris 26, 30, 37, (44), (46),
 (303)
Carduelis spinus 26, 275
Casmerodius albus 297, (303)
Cerchneis tinnunculus 280
Certhia brachyactyla 25, 38, (466),
 (255—260), 261, 298, (303)
Certhia familiaris 25, 31, 34, (44—45),
 (255—260), 261
Cettia cetti 298, (303)
Charadrius alexandrinus 234, (239)
Charadrius dubius 24, 33, (45)
Chlidonias hybrida 24
Chlidonias niger 24
Chloris chloris 298—299, (304)
Ciconia alba 274, 276
Ciconia ciconia 23, 37—38, (46—47),
 263—264, 275—277
Ciconia nigra 23, 274—275
Circus aeruginosus 23, 266, 277, (289)
Circus cyaneus (289)
Circus pygargus (289)
Clangula hyemalis 23, 33, (44), 57, 60—61,
 (64)
Coccothraustes coccothraustes 26, 38, (46)
Columba livia domestica 22, 24, 37, (43),
 (46), 188, 274
Columba oenas 24, 280
Columba oalumbus 24
Coracias garrulus 24
Corvus corax 25, 276—277, 298, 303—304
Corvus corona cornix 25, 184, 214, 276—
 277, 280, 294, 298, (303)
Corvus corone corone 25, 294, (301)
Corvus frugilegus 25, 38, (46), 175—237,
 (237—239), 268, 278—279
Corvus monedula 25, 37, (46), 214, 274—
 275
Coturnix coturnix 23, 34, (45), 275
Coturnix dactylysonana 274
Cerx crex 276—277
Cuculus canorus 24, 37, (46), 276—277
Cygnus columbianus bewickii 93
Cygnus musicus 276—277
Cygnus olor 23, 57, 264

Delichon urbica 25, 37, (46), 298, (303—
 304)
Dendrocopos major 24, 37, (46)
Dendrocopos medius 24, 38, (46)
Dendrocopos minor 24

Dendrocopos syriacus 24, 30, 37, (44), (46)
Dryocopus martius 24, 31, (44), 276—277

Egretta alba 23, 277, 297, (303)
Emberiza caesia 299, (304)
Emberiza calandra 26
Emberiza cia 26
Emberiza cirulus 299, (304)
Emberiza citrinella 26, 30, 38, (43), (46),
 278—279
Emberiza hortulana 299, (304)
Emberiza melanocephala 299, (304)
Emberiza schoeniclus 26, 34, (45)
Eremophila alpestris 24, (289)
Erithacus rubecula 25, 38, (46)
Eudromias morinellus 98, 100, (103)

Falco cherrug 23
Falco cineraceus (289)
Falco columbarius 23
Falco cyaneus (289)
Falco peregrinus 23
Falco rufipes (284—286), (289)
Falco rufus (287), (289)
Falco subbuteo 23, 34, (45)
Falco tinnunculus 23, 38, (46), 266
Falco vespertinus 234, (239), (289)
Ficedula albicollis 26, 34, (45)
Ficedula hypoleuca 26
Ficedula aprva 26, 31, 34 (44—45)
Fringilla coelebs 26, 37, (46), 278—279,
 298—299, (303—304)
Fringilla domestica (286), (289)
Fringilla montifringilla 26, 33, (44), 270
Fulica atra 22, 24, 34, 38, (43), (45—46),
 57, 62—63, (64), 267, 278—279

Galerida cristata 24, 37, (46), 298, (304)
Gallinago gallinago 24, (43)
Gallinago media 24
Gallinula chloropus 22, 24, 34, 37, (43),
 (45—46), 280
Gallinula pusilla (286), (289)
Gallus domesticus 187, 230, 280
Garrulus glandarius 25, 34, (45), 298, (304)
Gavia adamsii 57, 62, (64)
Gavia immer 23, 33, (44), 57, 62
Gelochelidon nilotica 298, (303)
Glareola pratincola 234, (289)
Glareola torquata (286), (289)
Grus grus 23, 275, 292, (300)

Haematopus ostralegus 298, (303)
Haliaeetus albicilla 57, 62
Himantopus himantopus (289)

- Himantopus rufipes* (286), (289)
Hippolais icterina 25
Hippolais olivetorum 299, (304)
Hippolais pallida 25, 30—31, (44), 299, (304)
Hirundo daurica 298, (303—304)
Hirundo rustica 25, 37, (46), 274—275, 298, (303—304)
Hydrochelidon nigra 297, (303)
Hydroprogne caspia 57, 63

Ixobrychus minutus 22—23, 34, 38, (43), (45—46), (289)

Jynx torquilla 24, 37, (46)

Lanius collurio 26, 37, (46), 269, 298, (303)
Lanius excubitor 26
Lanius minor 26, 38, (46)
Lanius senator 299, (304)
Larus argentatus 24, 33, (44), 57, 63, 298, (303)
Larus canus 24, 57, 63
Larus fuscus 57, 63
Larus melanocephalus 49—52, 293, (300)
Larus ridibundus 24, 49—52, 57, 63, 267, 293, 297, (300), (303)
Limosa limosa 24, 297, (303)
Locustella fluviatilis 25
Locustella luscinioides 25
Locustella naevia 25
Loxia curvirostra 26
Lullula arborea 24, 34
Luscinia luscinia 25, 268, (289)
Luscinia megarhynchos 25, 37, (46) 275, 296, 298, (302—303)
Lusiniola melangon 25

Melanitta fusca 57, 59—61, (64)
Melanitta nigra 57, 59, 61
Delanocorypha calandra 293, (301)
Meleagris gallopavo 278—279
Mergus albellus 23, 59, 60, 62
Mergus merganser 23, 60, 62, 266
Mergus serrator 62
Merops apiaster 24, (286), (289)
Milvus iclinus 276—277
Milvus milvus 23
Monticola saxatilis 25, (289)
Motacilla alba 26, 38, (46), 299, (304)
Motacilla cinerea 26
Motacilla flava 14, (16), 26, 100
Motacilla flava feldegg 299, (304)
Motacilla flava thunbergi 296—297, (302)

Muscicapa parva (287), (289)
Muscivapa striata 26, 30, 37, (44), (46), 298—299, (303—304)

Netta rufina 57, 59—60
Nucifraga caryocatactes 25
Numenius arquata 297, (303)
Numida meleagris 276—277
Nycticorax nycticorax 23, 280, (289)

Oenanthe hispanica 25, 296, 299, (302), (304)
Oenanthe oenanthe 25, 38, (46), 296, 298, (304)
Oenanthe pleschanka 25
Oriolus galbula 278—279
Oriolus oriolus 25, 30, 37, (43), (46)
Ortygometra rex 276
Otis tarda (133—166), 167—173, 278—279
Otus scops 298, (304)

Pandion haliaetus 266
Panurus biarmicus 25, (289)
Parus ater 25
Parus biarmicus (286), (289)
Parus caeruleus 25, 37, (46), 242—249, (205—252), 298, (303—304)
Parus cyanus 22, 25, (43)
Parus cristatus 25
Parus major 25, 37, (46), 242—249, (250—252), 268, 298, (303—304)
Parus palustris 25, 38, (46), 242—247, 249, (250—252), 294, (301)
Parus pendulinus (286), (289)
Passer domesticus 22, 26, 37, (43), 280, (289), 298—299, (303—304)
Passer hispaniolensis 299, (304)
Passer montanus 26, 37, (46), 298, (303)
Pastor roseus 26, 298, (303)
Pavo cristatus 278—279
Perdix perdix 23, 34, (45)
Pernis apivorus 23, 34, (45)
Phalacrocorax carbo 23, 263, 277
Phasianus colchicus 23, 37—38, (46), 184, 198, 234
Philomachus pugnax 100, 297, (303)
Phoenicurus ochruros 25, 30, 37, (44), (46), 268
Phoenicurus phoenicurus 25, 37, (46—47)
Phylloscopus collybita 25, 298, (303)
Phylloscopus sibilatrix 25
Phylloscopus trochilus 25, 38, (46), 296, (301)
Pica pica 37, (46)

- Pica rustica* 278—279
Picus canus 24, 31, (44)
Picus major 278—279
Picus viridis 24, 37—38, (46—47), 277
Platalea leucorodia 23
Plectrophaenax nivalis 26
Platypus rufinus (286), (289)
Plegadis falcinellus 297, (303)
Pluvialis apricaria 97—103, (103)
Pluvialis squatarola 100, (103)
Podiceps auritus 291, (299)
Podiceps cristatus 23, 33, (45), 57, 62—63
Podiceps griseigena 23, 57, 62
Podiceps minor (286), (289)
Podiceps ruficollis 23, 33—34, (45), 263, (289)
Porzana parva 24, 33, (45)
Porzana porzana 24
Porzana pusilla 24, (289)
Prunella collaris 26, 105—109, (109—111)
Prunella modularis 26, 296, (302)
Pyrrhula pyrrhula 26, 30, (43)
- Rallus aquaticus* 24, 33, (45)
Recurvirostra avosetta 297, (303)
Regulus ignicapillus 26
Regulus regulus 26, 34, (45), 241—250, (250—252)
Remiz pendulinus 25, 38, (46), (289)
Riparia riparia 25, 33, (45), 267—268, 278—279
Rissa tridactyla 24
- Saxicola rubetra* 25
Saxicola torquata 25, 299, (304)
Scelopax rusticola 24
Serinus canaria 295, (301)
Serinus serinus 26, 30, 37, (44), (46), 298, (303)
Sitta europaea 25, 38, (46), 295, (301)
Sitta neumayer 295—296, (301—302)
Somateria mollissima 57, 60—61, (64)
Spatula clypeata 59—60
Stercorarius parasiticus 24
Stercorarius pomarinus 57, 63
Sterna hirundo 50, 294, (300)
Streptopelia decaocto 22, 24, 30, 30, 37, (43—44), (46)
- Streptopelia turtur* 24, 37, (46), 275, 277, 298, (303—304)
Strix aluco 24, 37, (46)
Strix flammea 278—279
Struthio camelus 278—279
Sturnus vulgaris 26, 37, (46), 100, (103), 214, 269, 279, 298, (303)
Sylvia atricapilla 25, 37, (46)
Sylvia borin 26, 38, (46)
Sylvia communis 26, 30, 38, (44), (46)
Sylvia curruca 26, 30—37, (44), (46), 269
Sylvia melanocephala 298—299, (303—304)
Sylvia philomela (286), (289)
Sylvia nisoria 26, 30, 37—38 (44), (46—47)
Syrnium aluco 278—279
- Tadorna ferruginea* 297, (303)
Tetrao bonatia 274
Tetrao urogallus 275, 278—279
Tetrastes bonasia 113—130, (130—131), 275
Tichodroma muraria 25
Tringa erythropus 24, 33, (44)
Tringa hypoleucos 22, 24, 33—34, (43), (45), 267
Tringa nebularia 24, 33, (44)
Tringa stagnatilis 298, (303)
Tringa totanus 24, 33, (45), 297, (303)
Troglodytes troglodytes 25, 38, (46), 296, (302)
Turdus iliacus 33, (44)
Turdus merula 25, 37, (46), 296, 298, (302), (304)
Turdus musicus 278—279
Turdus philomelos 25, 38, (46)
Turdus pilaris 25, 31, 33, (44)
Turdus saxatilis (286), (289)
Turdus torquatus 25
Turdus viscivorus 25
Turtur auritus 274, 276
Tyto alba 24, 37, (46), 267
- Upupa epops* 24, 37, (46), 274, 298, (303)
- Vanellus cirstatus* 274
Vanellus vanellus 24, 100, (103), 275

Megjelent a Mezőgazdasági Könyvkiadó Vállalat gondozásában
Felelős kiadó az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal
Madártani Intézete

85/2349 Franklin Nyomda, Budapest, 1986
Felelős vezető Mátyás Miklós igazgató
Felelős szerkesztő dr. Bankovics Attila
Szerkesztő Pomozi Árpádné
Műszaki vezető Asbóthné Alvinczy Katalin
Műszaki szerkesztő Kucsera Katalin

Nyomásra engedélyezve 1986. július 8-án
Megjelent 10,50 (A/5) ív terjedelemben, 43 ábrával és 7 db fényképpel
Készült az MSZ 5601 – 50 és 5602 – 55 szabvány szerint

MG 4076-a-8600

